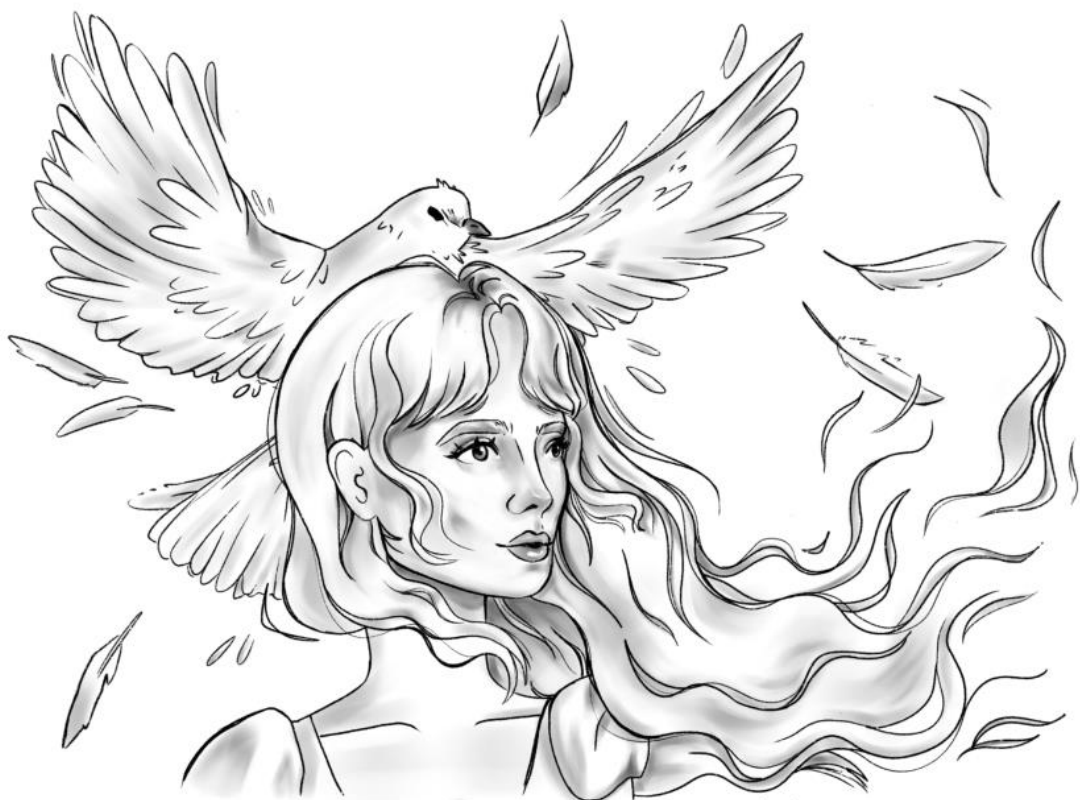

DOBRODRUŽSTVÍ *pana Práje*

OLDŘICH KAPOUN
ILUSTRACE: VALENTÝNA LUKÁŠOVÁ

DOBRODRUŽSTVÍ PANA PRAJZE

Oldřich Kapoun

Ilustrace: Valentýna Lukášová

PAN PRAJZ A VYSOKÉ MÝTO

Vysoké Mýto bylo založeno roku 1262 Přemyslem Otakarem II. jako jedno z obchodních středisek na hlavní spojnici Čech s Moravou. Historii města poznamenala období rozkvětu i úpadku, ale i požáry a přítomnost okupačních vojsk. Do současnosti se z doby založení dochoval pravidelný půdorys s pravoúhlou sítí ulic a centrálním náměstím o rozměrech 130 x 150 metrů, které je téměř čtvercové a svou plochou 1,95 hektaru patří k největším náměstím v Čechách. V historickém jádru města se dochovaly významné památky

architektury, k nimž patří kostel svatého Vavřince, zvonice z 16. století, renesanční hřbitovní kostel Nejsvětější Trojice, Pražská a Litomyšlská brána, věž Chocenské brány, radnice a budova bývalého okresního soudu. V hradebním opevnění se dochovaly Vodárenská a Klášterská bašta. Na náměstí je morový Mariánský sloup se sochami patronů sv. Vavřince, Jana Nepomuckého, Floriána a byl postaven na paměť moru z roku 1714. Do části hradeb na bývalém choceňském parkánu (v dnešních Jungmannových sadech) jsou od obrozeneckých dob vsazovány pamětní tabule připomínající významné události života města.

Chloubou Vysokého Mýta je kromě náměstí i nádherný gotický kostel svatého Vavřince. Trojlodní stavba s dlouhým presbytářem a dvěma věžemi ze 14. století byla regotizována J. Mockerem za účasti architekta Františka Schmoranze v letech 1892–1899. Uvnitř je pozoruhodný hlavní oltář, barokní dřevořezba se zlacenými reliéfy ze života cisterciánů a se sochami od Matěje Václava Jäckela z roku 1700, dále pak obraz Nanebevzetí Panny Marie, který namaloval Petr Brandl. Unikátem evropského významu je vnitřní fresková secesní výzdoba, pokrývající všechny stěny i strop. Jižně od kostela stojí mohutná zvonice z roku 1583.

Proti kostelu je gymnázium, kam chodil i pan Prajz. On totiž ve Vysokém Mýtě vyrůstal. Prožil zde své krásné mládí. Bydleli sice v činžovním domě, ale před ním měli svoji malou zahrádku, podobně jako ostatní obyvatelé domu. V parném létě chodili s bratrem, sestrou a maminkou na plovárnu. Tyršova plovárna se nachází na okraji města směrem na Pardubice. Byla zřízena roku 1933. Má pouze jednu nádrž

vybavenou sestupným dnem, dovolujícím koupání malým dětem i dospělým, na mělčině je na betonové dno nasypán písek. Voda se čerpá z místních zdrojů s vysokým obsahem přírodních látek, např. železa, proto bývá zabarvená do hněda. Součástí je skokanská věž vysoká 3 metry, tobogán a rodinná skluzavka. Dominantou plovárny je vodopád ve tvaru houby. V areálu plovárny se nabízí další sportovní využití jako minigolf, stolní tenis, plážové hry, pétanque, ruské kuželky a dětské prolézačky s kolotočem. Malý pan Prajz se na plovárně naučil plavat. Nejprve pod vodou, ale později i normálně s hlavou nad hladinou. Nejraději chodil na skluzavku. Zpočátku jezdil vsedě, ale pak i hlavou dolů, na šipku.

S bratrem podnikali výlety do okolních lesů a vesnic. Nejraději měli cestu do nedalekého Knířova. Vedla kolem božích muk, u nichž byly po stranách vždy dvě mohutné lípy. Na ty chlapci s oblibou lezli a soutěžili, kdo vyleze výš. Jednou, když se vraceli z Knířova, se zastavili u sochy Jana Nepomuckého. Lípy voněly a šuměly rojem včel, které zde sbíraly pyl. Sluníčko už dosahovalo k obzoru a začínalo se šerit, když se chlapcům zezdalo, že se svatý Jan pohnul. Opravdu. Po chvilce se socha protáhla a povídá: „Jestli se nepletu, bylo vás pět, teď jste jen čtyři. Kde jste nechali toho pátého?“

„On šel jinou cestou, protože bydlí ve Vanicích a ne ve městě,“ odpověděl pan Prajz.

„Ach tak, už tomu rozumím. Měl jsem pro vás přichystaných pět dávků, ale takto vám dám jen čtyři,“ řekl svatý a podal chlapcům čtyři krabičky.

„Rozbalit až doma, jinak kouzlo pomine,“ dodal.

Chlapci hořeli nedočkavostí, co jim svatý dal, ale vydrželi to až domů. Krabičky dychtivě otevřeli a užasli. Našli v nich zlaté třešně. „Ten, kdo je sní, bude mít štěstí celý život,“ ozvalo se z dálky.

Mladý pan Prajz slupl třešně jako malinu. Nemohl dospat rána, aby vyzkoušel štěstí. Na druhý den se vypravil do školy a skutečně. Ve všech hodinách, ve kterých byl vyvolán, dostal jedničku.

„Funguje to!“ zvolal.

„Zkusíme štěstí ještě jinak,“ dodal a šel si koupit los. Za týden, kdy proběhlo slosování, vyhrál pěknou sumičku. Věnoval ji mamince, aby jí trochu pomohl. Jako zdravotní sestra brala málo peněz. Štěstí provázelo pana Prajze celý další život. Byl šťasten.